17/01/2022

Ο Ερντογάν τζογάρει με την οικονομία – Η Τουρκία “αυθόρμητα δολαριοποιείται”

/ Επικαιρότητα

Πολλοί από τους επαγγελματίες του χρηματοοικονομικού κλάδου της Τουρκίας έχουν σταματήσει να μαντεύουν τις επόμενες κινήσεις του Τούρκου Πρόεδρου Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν, καθώς προβαίνει σε “μια σειρά από εξαιρετικά ανορθόδοξες κινήσεις στην οικονομική πολιτική” που οδήγησαν στην πτώση της λίρας και στην άνοδο του πληθωρισμού. “Ο διογκούμενος πληθωρισμός δεν αποτυπώνει την πραγματικότητα στη χώρα μας», τόνισε ο Ερντογάν.

Της Σβετλάνα Λεβίτσκι

Οι οικονομολόγοι πλέον αρνούνται να κάνουν εκτίμηση για το επιτόκιο έως τέλος του 2022, και να προβλέψουν το πότε η κεντρική τράπεζα θα μπορούσε να αναθεωρήσει τα επιτόκια. Ο Ερντογάν έχει μπερδέψει τους επενδυτές δίνοντας εντολή στην κεντρική τράπεζα να μειώσει τα επιτόκια ενόψει του επιταχυνόμενου πληθωρισμού, μια πολιτική που έρχεται σε αντίθεση με τη συμβατική οικονομική σκέψη. Η κεντρική τράπεζα μείωσε τα επιτόκια στο 14% από 17% τους τελευταίους τέσσερις μήνες, κατά τη διάρκεια της οποίας ο ετήσιος πληθωρισμός εκτινάχθηκε στο 36,1% από 19,6%.

Στις 20 Δεκεμβρίου, ο Ερντογάν ανακοίνωσε ένα πρόγραμμα τραπεζικών καταθέσεων συνδεδεμένο με το δολάριο για να βοηθήσει να σταματήσουν οι απώλειες της τουρκικής λίρας έναντι του δολαρίου, και να αποθαρρύνει τους Τούρκους να αποταμιεύουν σε ξένο νόμισμα, καθώς σχεδόν τα δύο τρίτα των τραπεζικών καταθέσεων είναι σε ξένο νόμισμα. Είναι χαρακτηριστικό ότι η τουρκική λίρα έχασε το 44% της αξίας της έναντι του δολαρίου πέρυσι, καθώς οι Τούρκοι προσπάθησαν να διατηρήσουν τις αποταμιεύσεις τους αγοράζοντας δολάρια, φτάνοντας το ιστορικό χαμηλό των 18,32 ανά δολάριο τον περασμένο μήνα.

Το πρόγραμμα καταθέσεων σε τουρκικές λίρες έχει προσελκύσει μέχρι στιγμής 131 δισεκατομμύρια λίρες (9,7 δισεκατομμύρια δολάρια), όπως δήλωσε την Παρασκευή ο υπουργός Οικονομικών Νουρεντίν Νεμπάτι. Αυτό ισοδυναμεί με μόλις 2,4% των συνολικών τραπεζικών καταθέσεων ύψους 5,42 τρισεκατομμυρίων λιρών, σύμφωνα με στοιχεία που δημοσίευσε η ρυθμιστική αρχή.

Μετά από ένα απότομο ράλι της λίρας την εβδομάδα που προηγήθηκε των Χριστουγέννων, το νόμισμα συνέχισε την πτωτική του τροχιά, χάνοντας το 20% της αξίας του από τις 24 Δεκεμβρίου. Ορισμένοι επενδυτές λένε ότι η κυβέρνηση, η οποία αποκλείει τις αυξήσεις επιτοκίων, θα λάβει περαιτέρω ανορθόδοξα μέτρα για να στηρίξει τη λίρα. Οι έλεγχοι κεφαλαίου ή αλλιώς τα capital controls είναι μια πιθανότητα, όπως υπογραμμίζουν οι οικονομολόγοι.

Εν τω μεταξύ, η κεντρική τράπεζα φαίνεται έτοιμη να θέσει την οικονομική ανάπτυξη μπροστά από την καταπολέμηση του πληθωρισμού, διακινδυνεύοντας περαιτέρω απώλειες της λίρας. Οι προβλέψεις τους ακολούθησαν δήλωση του κ. Νεμπάτι που είπε ότι «πρέπει να περιμένουμε να δούμε τι θα συμβεί τον Ιανουάριο, τον Φεβρουάριο και τον Μάρτιο». **Οι υπεύθυνοι χάραξης νομισματικής πολιτικής της τράπεζας πρόκειται να αποφασίσουν για τα επιτόκια την Πέμπτη.**

Νομικά, η κεντρική τράπεζα της Τουρκίας υποτίθεται ότι λειτουργεί ανεξάρτητα από τους πολιτικούς.

“Προστασία” από ξένες επιθέσεις

Ο Τούρκος Πρόεδρος Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν δεσμεύτηκε να μειώσει τον αυξανόμενο πληθωρισμό της χώρας του, ο οποίος έφτασε στο 36% τον Δεκέμβριο, καθώς η κεντρική τράπεζα της χώρας προετοιμάζεται για μια νέα συνεδρίαση για τον καθορισμό των επιτοκίων την επόμενη εβδομάδα. Μιλώντας στο κοινοβούλιο την Τετάρτη, ο Ερντογάν είπε ότι **προστατεύει την οικονομία της χώρας από επιθέσεις από «ξένα χρηματοπιστωτικά εργαλεία που μπορούν να διαταράξουν το χρηματοπιστωτικό σύστημα**», σύμφωνα με το Reuters.

«Ο διογκούμενος πληθωρισμός δεν αποτυπώνει την πραγματικότητα στη χώρα μας», πρόσθεσε ο Πρόεδρος, δεσμευόμενος ότι τα πρόσφατα ανακοινωθέντα κυβερνητικά μέτρα για τη στήριξη της σοβαρά αποδυναμωμένης λίρας θα δαμάσουν σύντομα τις «άδικες» αυξήσεις τιμών.

Οι οικονομολόγοι που σχολίασαν την είδηση περί νέων μέτρων δεν εντυπωσιάστηκαν. «Πιο πλήρη «σκουπίδια» από τον Ερντογάν», χαρακτήρισε τις δηλώσεις του Τούρκου Προέδρου ο Timothy Ash, ειδικός σε στρατηγικές στις αναδυόμενες οικονομίες στην εταιρεία Bluebay Asset Management. «Οι ξένοι θεσμικοί επενδυτές δεν θέλουν να επενδύσουν στην Τουρκία λόγω των απολύτως τρελών ρυθμίσεων νομισματικής πολιτικής που επιβάλλει ο Ερντογάν», έγραψε, και πρόσθεσε: «**Δεν υπάρχει ξένη εμπλοκή**».

«Εάν ο Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν θέλει να σώσει τη λίρα, και ίσως τον εαυτό του, θα πρέπει να υιοθετήσει ένα νομισματικό συμβούλιο με βάση το USD», έγραψε την Τετάρτη στο Twitter ο Steve Hanke, οικονομολόγος στο Πανεπιστήμιο Johns Hopkins, λέγοντας ότι η Τουρκία είναι **«αυθόρμητα δολαριοποιείται**». Το tweet του περιείχε άρθρο της ισραηλινής εφημερίδας Haaretz με τίτλο «**Ακόμη και η τουρκική λίρα έπαψε να πιστεύει στον Ερντογάν**».

Μια συστημική κρίση;

Εν τω μεταξύ, ο Ερντογάν συνεχίζει να προωθεί τις δικές του οικονομικές θεωρίες, επιμένοντας την Τετάρτη ότι η σχέση μεταξύ των επιτοκίων και του πληθωρισμού έχει αγνοηθεί εδώ και καιρό σε ορισμένες άλλες χώρες. Οι επικριτές του παρομοιάζουν την Τουρκία με την Αργεντινή, τη Βενεζουέλα ή το Ιράν όσον αφορά τα νομισματικά πολιτική.

«Ανησυχώ για τα μηνύματα που λαμβάνουν οι ξένοι επενδυτές», έγραψε ο Timothy Ash. «Ο Ερντογάν λέει στον κόσμο ότι η Τουρκία δεν χρειάζεται ξένο κεφάλαιο, ότι οι ξένοι επενδυτές δεν είναι ευπρόσδεκτοι, και ότι οι Τούρκοι μπορούν να χρηματοδοτήσουν μόνοι τους τη δική τους οικονομία». Ο ίδιος διερωτάται γιατί «οι επενδυτές να συνεχίσουν να χρηματοδοτούν τις κακές πολιτικές από την κυβέρνηση Ερντογάν», και καταλήγει στο ότι ενδεχομένως η χώρα να οδεύει σε συστημική κρίση.